

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 85. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 28 Oct. (9 Nov.) 1865.

Declaratiunea locuitorilor din opidulu Salisce in privint'a alegerilor dietali.

Sabiu 27 Oct. Romanii din comun'a Salisce, langa
Sabiu, provocati prin respectivulu inspectoratu la alegerea de-
putatiloru dietali pe 25 Oct. la Sabiu, s'au declarat cum ur-
meza:

Inclitu Magistratu! Locuitorii comunei opi-
dane Salisce, cari suntu chiamati a participá, pe bas'a legeri
electorale din 1791 la alegerea celoru doi deputati dietali ai
scaunulu Sabiului, asternu comissionei electorali urmatorea
declaratiune:

Speranti'a nostra a fostu si este in Maiestatea Sea Im-
peratulu nostru; mangaierea nostra o amu aflatu in instituti-
nile cele liberale ale Maiestatii Sele, prin care ne-au garan-
tatu egal'a indreptatire natiunala si confessiunala.

Pe fundamentulu acestoru institutiuni au convocatu Maie-
statea Sea corpulu representativu alu tieriei, spre a se aduce
in fiintia garantatele drepturi, prin rescriptulu din 15 Iuniu
1863, unde se dice: ca o dieta conchiemata pu bas'a arti-
cululu XI din anulu 1790, prin care aru fi eschisa cea
mai mare parte a poporulu dela exercitarea drepturiloru
politice, in contra a veritateloru interese ale tieriei, nu
s'aru poté privi cá o reprezentantia a intregulu poporu alu
tieriei etc."

Asia dar, cá sa fia totu poporulu tieriei dupa dreptu re-
presentatu, si ca sa corespundia reprezentantii adeveratelor
interese ale tieriei, au emanatu regimulu Maiestatii Sele unu
proiectu de lege electorala, corespundiatore acestoru princi-
pii salutari.

Pe aceste base drepte au castigatu natiunea romana si
confessiunile ei, prin propri'a conlucrare, in intielesulu legeri
fundamentale din 20 Octobre 1860 recunoscerea egalei in-
dreptatiri.

Acestea acuisitiuni corespundiatore vointiei monarchu-
lui, le poté natiunea nostra pastrá neatacate si le poté intre-
buintia spre binele patriei si salutea imperiulu, iarasi numai
pe temeiulu unoru asemenea principii representative, precum
suntu acelea corespundiatore adeveratelor interese ale tieriei,
pe a caroru basa s'au facutu acuisitiunea.

In specie ne-au concesu noue legea electorala din 1863
intru unu cercu electoralu dimpreuna cu confratii nostri din
celelalte comune ale scaunulu Saliscei, a ne exercitá drep-
turile nostre politice si a ne representá interesele nostre prin
un deputatu alu nostru.

De ore ce in sa prin modalitatea presenta de alegere pe
bas'a articululu XI din 1791 nu numai suntemu lipsiti de a-
cestu dreptu, ci suntemu constrinsi numai a participá la o a-
legere ce este efluculu legiloru asupritore pentru natiunea ro-
mana, si considerandu mai departe, ca si la acesta participare
suntemu chiamati numai cá o clasa, carea mai nainte nu era
indreptatita, ne vedemu siliti a declará:

ca noi pe bas'a unei legi din 1791 carea sustine privi-
legiele asupritore pentru nati'a romana si confessiunile ei, si
pe bas'a unei concedii momentane, ce modifica incatu-va acea
lege aboleta, nu potemu exercitá dreptulu de alegere pentru
diet'a Transilvaniei, fara prejudetulu drepturiloru natiunei no-
stre, ci numai pe bas'a unei legi electorale, carea este efluc-
sulu naturalu alu dreptulu de egala indreptatire, asemenea ce-
lui din 1863 1/4.

Acesta declaratiune, binevoiésca comissionea electorala,
a o inaintá la tronulu Maiestatei Sele, in care si acum ne pu-
nemu tota speranti'a, dela care acceptamu si acum mangaierea
nostra, promitandu-i cu solenitate nestramutata credintia.

Salisce in Octobre.

(Urméza subscrierile.)

Manifestulu Imperatescu din 20 Septemvre.

Reproducemu in urmatoriele dupre Hist. Politische Blätter

N. XLII parerea ácestei foi periodice, relativa la susuladatul
manifestu, spre a cunósce ce temeri si ce sperantie léga ea
de efaptuirea aceluasi:

„Numai incape indoiéla, iaresi se celebréza vr'unu mari-
tisiu in regiunea politica si diplomatica. Noi, dice, cu acést'a
nu ne acceptamu de vre-o mare determinare, carea sa ne sco-
tia din starea nostra cea de colo pâna dincolo provisoria, si
dóra sa se efaptuésca iaresi, ce se numi'a ore-candu ordine
européna. Departe sa ne incumetamu de acum a sperá unu
ce asemenea. Tóte poterile Europei fara esceptiune au caditu
in paralisia, intre cari, sa te miri, numai Prussia se mai de-
stinge cu unu cabinetu dupre impregiurári activu, si insusi Im-
peratulu de langa Sen'a va trebui sa mai lasa in pace pre me-
sa cuventarea sea de tronn dela 5 Noemvre 1863. Si parti-
tele se desmembreza si se turbura pe di ce merge, si cu
deosebire mai tare in drag'a nostra Germania, se intielege ca
nu numai aci. Cu o vorba noi ne aflamu intr'o generala di-
solvare morala si politica, si cátu va tine acestu procesu co-
rosivu, propri'a caracteristica a veculu nostru, pâna atunci-
nici odata nu poté fi vorb'a de o decissiune, ci pururea nu-
mai de unu stadiu ulterioru in desvoltarea provisoriulu acestu
mare si generalu.

Si aceste stadiu chiaru inceptu a se cloci cu o inertia
fara capataiu. Din candu in candu se radica câte o larma gro-
zava, cá si candu aru fi tóte amenintiate si cuprinse de unu
potopu universalu; ci dupa câte-va septemáni foculu de paie
a trecut si n'a lasatu pe urma-i decatu o mai mare destrama-
tura in mintile omeniloru. Asia s'a intemplat mai de unádi
cu tractatulu dela Gastein, cu amestecatur'a calcatoriloru sis-
tematiei de dreptu din Londonu si Parisu si cu adunarea, ce
s'a serbatu in Francfortu din o parte a deputatiloru germani.
In momentulu candu scriemu acestea poté sa esse pre prosceniu
iarsi Italia. M'a nice aici nu mai este asia cum era inainte
cu trei si patru ani. Pe atunci cam pre acestu anotimpu
totudeun'a se respandia predicerea cá segura, ca in fine in
prossim'a primavera cauta sa erumpa negresitu resboiu. A-
cum numai crede nimenea indalde aceste, căci totu omulu
presimte ca incordatur'a ce duréza pre lungu in celea din urma
i cauta a se preface intr'o totala paralisia. Vedi bine ca erum-
perea se va face in totu loculu in Europ'a, dar nu prin acci'a
cari aveau pâna acum poterea susu si josu; cata mai antaiu
sa sosésca ómenii trebii, a caroru pulbere inca nu li s'a udatu,
si a caroru pasi se aude tropoindu inca din depártare, de-si
destulu de chiaru. *)

De aru fi cumv'a posibilu a pripi erumperea: atunci
revolutiunea incoronata de securu n'aru perde nici unu minutu
oasiunea ce i se oferesce acum. Cáci cu Manifestulu Impe-
ratescu dela 20 Sept. i intrá vediendu cu ochii in totu cor-
pulu o mare frica. Sa ne adncemu aminte de salutarea de
anu nou din 1859. Atunci se pârea ca Austria, va invinge
pedec'a cea mai mare a consolidárei sele politice — disordi-
nea in finantiele sele —; de aicea inimicii sei dinafara cre-
diara ca sa nu mai piérdia tempulu: si sa respinga pe Austria
de acolo unde se audiea a fi aprópe de tinta, sa o respinga ia-
resi in noue destramári, si planulu li-a esitu de minune. A-
ustria nu numai ca a perditu la Vil'a-franc'a Lombardi'a ci
inca a fostu bántuta de Ddiu si cu Dlu de Schmerling. Mai
cinci ani fu bántuitu acesta corp, slabitu dinafara, inca si prin
ból'a unui marasmu din láuntru. Era dejá in mora pericu-
lum, candu in fine se cunósca natur'a si scaunulu reului.
Iara acum dela 20 Sept. i s'a pusu cu seriozitate, mân'a me-
diculu de statu, si acést'a este, ce nu place inimiciloru.

*) Intielege aci scriitorulu articululu pe Lassafiani, s'au pe clas-
sa IV-a a — mncitoriloru — uvrieriloru, cari nu se multia-
mescu cu materialismulu liberaliloru astadi la potere, si ceru
ca decá li s'a luat, patri'a din ceriu, trebuie sa li se dea a-
ceast'a de pre pámentu. Tãaduc.

Déca dical'a cea veche „Consilium ab hoste“ este adeverata, atunci nou'a politica a Imperatului nu pôte fi lipsita de doritul rezultat. E o placere sa vedi tôte poterile si partitele, cari dorescu nimicirea Austriei séu a o exploată spre ajungerea scopurilor sele, cum sunt de oparite si nemultiamite cu acelu Manifestu. Numai press'a Angliei, unde totu se mai gâscesc in necaslu lui Palmerstonu si Ruselu, simtiu de constitutionalismu, preste totu consimte cu noulu pasu alu Imperatului Austriei. Din contra in Franci'a si Itali'a s'a primitu cu neplacere; cu desgustulu inse celu mai mare de liberalismulu Germanicu.

Ei au cu totii deplinu dreptu. Ce se atinge de Franci'a si Itali'a nu face trebuintia a demustrá cu multe vorbe, ca pâna la ce gradu nu le pôte veni bine acestoru cabinetu impicarea din launtru a popóreloru Austriei. Acestea poteri dela inceputulu planurilor sele de resturnare au numeratu pe Unguri si pe Slavi, pe Români si pe Dalmatiani intre aliatii sei cei firesci. Eac'a pentru ce ele acum se temu, ca prin esperimentulu din urma alu Imperatului se va turburá equilibriulu Europeanu cum in adeveru se espresera fórte naivu in Florentia. Totu cu asemeni simtieminte cauta la Manifestulu din 20 Sept. in totalitatea sea si liberalismulu germanu. Ce e dreptu acest'a putnu isi bate capu cu ecuilibrulu europeanu, dar cu atátu mai multu i pasa lui de ecuilibrulu seu, si apoi elu in suspendarea constitutiunei de Fauru vede o periculósa amenintiare a aceluasi. O parte vede cu dreptu in acésta directiune din urma o lovitura a interesselor germane la Dunerea de josu.

Tóta mass'a liberalismulu germanu este unita mai multu mai putnu numai in cestiunile interne ale Germaniei, iara in relatiunile esterne si anume cu reportu la referintiele Confederatiunei câtra Austri'a, ei se desbina in cunoseutele dóua partite a Germanistiloru mari si mici. Acum i s'aru poté paré cuiv'a ca pentru partit'a germanistiloru mici, Manifestulu din 20 Septemvre sa fia apa pe mór'a loru. Câci la prim'a vista, ast'a nu se pôte negá, politic'a cea noua pare fórte cá o stramutare a punctulu de greutate la Bud'a (Pest'a), si nu se pôte negá ca in ultimele septemâni la multi li-a chiamatu a minte renumit'a nota din 24 Ianuariu 1862 a lui Bismark. Dar cu tôte acestea nimene nu e asiá de opâcitu cá sa nu vadia ca D. de Schmerling si Constitutiunea lui de Fauru erau aliatii cei mai buni si mai plini de sperantia a germanismulu celu micu (Kleindeutschthum's). (Va urmá).

Alegeri dietali.

De mai multe dile aflámu parte pe cale privata parte din díuariele din patria, sciri despre alegerile dietali. Dupa unele díuarie aflámu ca alegerile decurgu in linisce si concordia din altele si din sciri private capetámu informári contrarie. In Sabiu inca au decursu eri si alaltaeri cele din scaunu si adi cele din cetate. Despre Români aflámu ca vedindu-se de o parte asupriti de legea electorala (vedi si declaratiunea publicata mai susu.) de alta de câtra dregátoriele respective împártiti de asiá, încátu nu aveau nice o sperantia de a esi cu vre unu deputatu — au protestatu.

Asceptámu cu incordare rezultatulu toturoru algeriloru, cu deosebire a celor din comitate si ne tememu tare ca fratii magiari voru insielá si de astadata asceptárele unor'a si voru rectificá temerile altor'a, dovedindu de nou ca in interessulu bunei intielegeri nici nu uita nici nu invatia nimic'a. La asemenea reflexiuni ne indreptatiesce si o corespundintia din comitatulu Hunedórei, carea prin referarea fapteloru intemplate, la o conferintia pregatitóre din Dev'a, desemna prospectulu algeriloru din acestu comitatu intru unu modu de totu ne asceptatu. Eata in scurte cuvinte ce aflámu din mentiunata conferintia. Luni in 31 Oct. Comitele supremu B. Nopea a tinutu o conferintia la carea au fostu numai 8 Români chiamati. Preoti nice unulu, din neamplioati, abia unulu séu doi. Parol'a de di au fostu din partea majoritatiei (magiare) 48. Punctulu celu mai interesantu e pactulu ce credeau unii dintre domni alu face cu Români, cá din gratia si cesti din urma sa aiba unu deputatu. Alta pedeca nu mai erá acum, decátu sa pasiasca cine-va dintre Români cu unu crediu politicu. Este de observatu; ca acestu deputatu din gratia, numai sub conditiunea aceea se potea alege, candu fratii Magiari aru fi fostu convinsi ca in Hatiegu si Hunedór'a voru avé câte unu deputatu de natiune magiara, si asiá pâna la rezultatulu algeriloru din dissele cereuri Romanulu sa fia numai suplentu. Provocatu la asemenea candidare fu mai antáiu d. vice comite Ciacani, carele in sa reflecta, ca afara de impregiurarea ca credeulu seu politicu diferesce cu totulu de alu celoralalti candidati (unguri), densulu atare onóre gratiosa nu o pôte primí; iara judele cercualu Olteanu disse, ca déca aru fi alesu de Români aru primí, nu va in sa fia suplentu nimerui.

Drumul de feru transsilvanu.

Din audite aflámu ca sistarea lucráriloru la drumulu de feru

Aradu — Vintiu nu aru fi adeverata. Ori cum va fi, atát'a vedemu ca cestiunea acést'a vitala pentru viitoriulu tiei are sa tréca din fatalitati in fatalitati. — In tempulu mai din cóce citimu prin gazete de unu proiectu alu unei societati ce s'a formatu de curendu, dupa care proiectu dela Nyiregyhaza sa se continue o linia de drumu de feru preste Maramuresiu si Bucovin'a pâna la marginele Moldaviei. Dupa „W. Ztg.“ societatea acést'a au si cerutu concessiunea dela regimu. Planulu liniei si a ramuriloru este: Lini'a tisana sa se continue cum amu observatu mai susu la Nyiregyháza preste Senyö, Petnehaz'a, Námeny mai departe preste Tarpa, Tisza-Ujlak, Nagy Szöllös, Huszth, Száldobos, Tecsö si Taraczköz pâna la Marmaros-Szigeth, de aci peste Surducu, Saliste, Moiseni, Prislopu, Ludwigsdorf, Ciocanesti, Campulungu, Vam'a, Paltinos'a si Baiacesti pâna la Cornulungi la marginea Moldaviei, de unde apoi preste Iasi sa ajunga la Odessa. Ramurile spre salinile din Sugatag si Slatin'a sa porneasca dela Szigeth. Dela Paltinos'a este proiectata o linia, carea sa lege Cernautiulu. Acést'a are sa tréca preste Cacic'a, Raduti, Camene'a si Cuciuru mare. — Societatea constá din urmatorii membrii: Michailu cavaleru de Popoviciu, Iosifu Uermény, Menhert d. Loneay si Ioann Altmanu. — Spesele efective ale cladirei suntu provediute in suma de 63.043,214 fl. Capitalulu cu procentele intercalare 83.913,904. Fatia cu interesele materiali ale tiei nostre, rociulu acést'a e de mare insemnatate. Cum e acea insemnatatea este alta iaresi ponderósa intrebare.

„Korunk“ aduce in nrulu 131 o suplica a camerei de comerciu si industria din Clusiu, substernuta Cancelariulu aulicu, in caus'a drumulu de feru transsilvanu. Camer'a cere lini'a Oradea — Clusiu — Brasiovu.

In caus'a comunelor mestecate.

Csernegy haz in 16 Octob. On. Dle Redactoru! Din funte segura voiescu a impertasi o. p. cetitoriu, cum amesuratu resolutiunei imperatesci din 6 si a terminulu defiptu de Maiestate din 15 Iuliu 1865. comun'a Denta in protopopiatulu Ciacovei, dintre tôte comunele mestecate, carele se afla in ambele diecese Serbe, este cea d'antáiu noue cunoscuta, carea au pasitu curatu in intielesulu inaltei resolutiuni imperatesci in privintia desfacerei hunuriloru comune bisericesci si limbistice de sub jurisdictiunea diecsei serbe din Versietiu.

Tare aru fi de doritu, déca acéstui esemplu aru urmá si alte comune mestecate si aru face asemenea, — nici ca e desperare! ca instinctulu celu nobilu, care lu are Românulu celu adeveratu pentru libertatea limbei sale va amurti si va lasá in nepasare pentru caus'a cea mai salutaria pre vre-unu fiu alu natiunei, cu atát'a mai putinu-pre preotii cei adeverati Români, afara de cei renegati, si cu atát'a mai tare, acum candu bunulu Ddieu ne-au daroit unu monarchu dreptu si plinu de indurare, care intrece pre toti antecesorii sei. Numai Cavaleresculu nostru Imperatu si Rege Franciscu Iosifu I. este uniculu monarchu care au infruntatu suprematia, si au datu popóreloru libertate si egalitate, prin care si noi Români amu devenitu la dreptulu strabuniloru nostri de a avé Metropolia natiunala in sensu egal si coordinata cu cea serba. Acum'a dara candu scapámu de suprematia ierarchiei serbesci, dícu, ca acum'a, sa siéda vre-unulu cu mânilu in sinu, si sa nu intrebuintieze tempulu binevenitu, ca cu tôte poterile si mijlócele sa se adune pre calea legeri la demultu dorit'a de strabuni si noi metropolia romana; si sa scape odata de jurisdictiunea Consistoriulu serbescu, care nu a rareori, nu din intentiune rea, ci tocma din nepriceperea si necunoscintia limbei române, au adusu si sentintie de mórte asupra preotiloru si lumeniloru, si acum'a candu gratiosulu nostru monarchu ne-au daroit cu Episcopu si Consistoriu románu, in care, tóta manipulatia si jurisdictiunea este romanésca, si este Românulu liberu datu a scrie si a vorbi cu Eppulu seu romanu in limb'a materna. — Sa mai fia vre-unulu asiá de nataráu câtu sa nu simta nadasial'a care o avemu si la Comitaturi, in care asculti cuvinte straine, si nu le intielegi, audi cum se vorbesce si lucra (incontra) despre tine si despre vietia ta, si tu Române stai cá unu mutu si surdu? Si déca pentru acést'a inca n'au venitu ór'a deplinu a libertatii, de sila bucurosu trebuie sa taci si sa primesci, iara a se supune cine-va de bunavoia la limb'a si jurisdictiunea serba, acést'a aru insemná prostia boulu; a se supune cine-va de bunavoia la unu Consistoriu serbescu in care in privintia nostra, nu domnesce Episcopulu ci renegati talmaci platiti cu banii Românulu, unulu cá acel'a va pati-o cum amu patit'o noi fara voi'a si vin'a nostra in tempurile nu de multu trecute. —

Acest'a nu credu, ca este vre-unulu care sa poftésca, ci pôte fi ca caus'a intardierei cu recursele in privintia desfacerei e, ca preotimea si poporulu románu astépta comisiune in sensulu inaltei resolutiuni promise, si pôte fi ca ascepta, ca initiati-

v'a pentru desfacere se o facea Metropolitii și Eppii, însă atunci ea e calculu smintitu cum au disu Il. Sea D. Goszdu: ca inițiativ'a trebuie sa o facem noi preotii și poporul, iară nu Metrop. și Eppii căci acești'a sunt cari sprijinescu cauzele noastre dorite și drepte, și le aducu la implinire pre calea Ordinatiunilor Imperatesci, iară nu se ia inițiativ'a— din această cauza și indrasnescu a alatură recursulu datu de comuna Dent'a prin on. d. preotu Pavelu Popoviciu, Il. Sele D. Eppu alu Caransebesiului, cu acea speranția, ca Il. Sea Preșantitulu Eppu după primirea aceluia, nu va întârzi a lu transmite la Esc. Sea Archiepiscopulu și Metropolitulu nostru Andreiu Baronu de Siagun'a, și acelasi înaltu principe bisericescu, cu cunoscuta-i amorie către fiii sufletesci romani va mijloci la locul competente pentru emiterea unei Comisiuni în sensulu înaltei rezoluțiuni Imperatesci.

Recursulu se alatura aci numai că sa se pōta orientă preotimea și în casu candu comun'a n'aru avē preotu adeveratu romanu, vre-unu inteligentū din Comune mestecate.

Nicolau Murariu, preotu românū.

Eata recursulu cestiunatu:

În altu Preasantite Domnule Episcoppe
nōua de multu dorite Archipastoriū!

Prin preînalt'a rezoluțiune 24 Decembre 1864 au binevoitu Maiestatea Sea pregratosulu nostru Imperatu și Rege alu Ungariei Franciscu Iosifu I. a încuviințā— reinvierea Metropolitiei pentru romani gr. or. din Ungari'a și Transilvani'a, demandandu totdeodata și despartirea tuturor dreptcredinciosilor romani de către ierarchi'a Serba și constituirea unei Metropolitii române— constatōre din diecesele gr. or. a Aradului, și cea de nou restituita a Caransebesiului, coordinata cu cea Serba; apoi în privințā despartirii comunelor bisericesci— limbistice, ca mai întâiu sa le fia acelor'a concesu a se declarā— cumca densele voru a se despartī în două comune bisericesci, ori nu— și voindu aceste a desface până acum avut'a lorū legatuintia parochiala, desfacerea în această privințā, atâtū câtū și a bunurilor comune, sa se faptuiesca sub-intervenirea respectivelui Eppu romanu și Serbu, s'au a reprezentantilor acestor'a, și a jurisdicțiunei civile.

Prin prea înalt'a rezoluțiune din 6 Iuliu 1865 asemenea au binevoitu Maiestatea Sea preagratosu a demandā intrarea în viațā a Metropolitiei române împreună cu a Episcopilor lorū ei, și a defige tempulu reactivārei acesteia pre 15 Iuliu 1865.

Il. D. Eppu și Preșantite Parinte! După ce acum'a precum s'a amintitū mai înainte reinvierea de multu și ferbinte doritei mitropolii române— au devenitū fapta complinita, și desfacendū-se tōte relațiunile ierarchice a romānilorū din esistatele Episcopii Serbe, din Comun'a Dent'a cu 15 Iuliu, a. c. au devenitū o parte a dreptu credinciosilor romāni sub conducerea Ilustritātei Tale;— dreptu aceea concede-Ti-ne a ne rogā cu tōta supunerea fiilorū sufletesci, că sa binevoiti pre bas'a citatelorū rezoluțiuni Maiestatice, — considerandu ca după schimbările de fatia în sfer'a politica, tineria unui Sinodu metropolitanu este peste potințā, prin care aru avē de a se duce îndeplinire și faprica despartire a bunurilor bisericesci comune, — a întâiu sprijinindu această a noastră submisā rogare, la Escelenti'a Sea Preșantitulu Metropolitu și Domnulu nostru Andreiu Baronu de Siagun'a, ca Înaltū-acest'a — sa binevoiesca a interveni cu activitatea-i cunoscuta, și a mijloci la locul competente, esmiterea Comisiunilor mixte — prin citat'a rezoluțiune Maiestatica ordinate, pentru faprica realizare, a desfacerei bunurilor bisericesci din Comunele limbistice amestecate, — fiinduca cu câtū mai îndelungatu se va amână această desfacere; cu atât'a mai simțitōre voru fi și daunele, atât'a pentru bisericile, câtū și pentru scōlele române de Prin asemenea Comune. —

Pre lângă care, renoindu submis'a noastră rogare ne recomandāmu gratiei Ilustritātei și prea Sântiei Vōstre, și sarutandū binecuventātōrele Archipastoresci māni, remānemū la Dent'a în 13 Octobru 1865 ai multu prea Sântiei Vōstre, prea plecati fii sufletesci. Urmēza subscrierea preotului și a poporului românū.

Sabiiu 27 Octobru. Luni a fostu a patr'a ședințā publica a Universitāției sasesci. La ordinea zilei erā desbaterea reprezentățiunei pregătite de o comisiune satorita în un'a din ședințele precedente, și predata Universitāției înca în ședințā a trei'a din 21 Octobru. Cas'a erā îndesuita de ascultatori. Contravotulu deputatului brasioveanu Bömches au datu ocaziune la un'a dintre disputele cele mai interesante. Bömches adeca era pentru 1848. În contr'a acestui votu au pasitū mai multi cuventatori între carii au escelatū după pareerea noastră Rannicher, cu deosebire însă Binder, carele au aperlaturu elaboratulu cu elocințā carea surprinsa și pre colegii

și pre publiculu ascultatoriu. Elaboratulu care s'au desbatutū în aceea zi și în genore și în specie, lu vomu publicā și noi în nrii viitori. Pe scurtu cuprinde temerile ce le are universitatea fatia cu dieț'a viitōre din Clusiu; cerendū interesele statului se invoiescu la o consultare asupr'a legiei de uniune, prelângā condițiuni cari sustinu nevatemate drepturile acuisite ale locuitorilorū țierei și cu deosebire unitatea și puterea imperiului.

Orestia 12 Octomvru 1865. Me dōre, ca avendū atâtēa capete fragmentate în acestu Orasiu, ma și n diurnulu orașului nu si-a luatū nime ostenețā a reportā în diurnalele noastre națiunale starea scōlei noastre de aici, nu lipsescū dar a impartāsi celoru ce simțiescu și celoru pe cari i dōre inim'a și capulu de înaintarea națiunei. Eu atingu înse numai atât'a, ca avemū din sinulu nostru, unu cive cu numele D. Ilie Popu, de meseria tabăcariu negru (Schwarzgärber), carele cu urzirea cladirei scōlei în 1856 singuru a contribuitū 500 fl. v. a. și unu altu frate alu nostru anumitū Nicolau Zacharia 200 fl. cu acestia și cu alte contribuiri mai menunte de locu sa cladise două odāi de scōla unde se invetie pruncii și pruncele. Acestu cive d. Ilie Popu cu unu zelū ne obositū către scōla, că sa nu stea atari odāi ca o paramida, până la o întielegere de Dōmne ajata — diu pe la noi e cam cu lupta întielegerea buna — din propri'a soa avere cladi și ceealaltā parte de edificiu, adeca: casele de locuitu pentru docinte unde chielțū și cu inchissulu curții cu zidu etc. peste 1400 fl. v. a. cari comun'a bisericesca are de a-i plăti în 6 ani fără interesu. Totu acestu zelosu barbatu infrumsetiā maic'a biserica cu necesari porti de fieru aduse cu spese mari dela Pest'a în pretiu de vre-o 500 fl. iar acestu domnu Ilie Popu spre a asicură pe docintele aduse de nou în mijloculu poporului, dā din averea sea privata un'a lēfa anualā de 250 fl. v. a. apoi vediendū și începutulu unui progressu imbucuratoriū la scōla noastră romāna gr. or. unde se adunara până acum'a peste 80 prunci vre-o 30—34 de prin satele vicine, voiesce, ba s'a și esprimatu către Reverend. Domnu Protopopu rogandū-lu că sa stāruiasca de unu suplente, căci până la sistemisarea unui salariu corespondietoriū va dā totu din cas'a densului un'a lēfa anualā de 100 fl. v. a. apoi cortelulu și lemnele le are scōla.

Deci fericindu locuitorii, dintre care s'a alesu cu distincțiune de Inspectoru scol. mirēnu acestu domnu, me grābescū a face această fapta marētia cunoscuta, nu pentru ca domnulu Ilie Popu care și afla mangaiare în cunoscițā cea nobilā a sufletului seu și a domniei sele soci'a Elisabet'a, cari lu animēdia intru sprijinirea acestui institutu, ci pentru locuitorii romāni cari suntū datori a luā csempulu din acest'a.

Mai multe asiā avea de a insirā despre acestu demnu barbatu din națiunea noastră, înse pentru că sa nu ocupu fōi'a pe acestu tempu fatalu, me restrāngu la atât'a și rogu pe stimatulu Domnu Redactoru sa bine voiesca a dā locu sirurilorū acestor'a în jurnalulu nostru, că sa pōta urmā mai multi esemplulu acest'a frumosu.

Bersanu cive Orastiana.

UNGARIA. Din Neoplant'a se scrie lui „Zukunft“ despre libertatea ce o au Serbiū ungueresci la alegerile dietali urmātōrele:

„Cum sta trēb'a cu libertatea de alegere la noi Serbiū ung. se ilustrēza din fap'ta urmātōre. Mai înainte cu vre-o cate-va septemani s'a formatu aici unu comitetu de alegere cu Dr. Svetozar Miletic în frunte, ce avea de scopu de a lucrā spre delaturarea pedecilorū puse din partea magiarilorū, candidaturilorū serbesci, de a asigurā alegatorilorū serbesci o procedere de unu cugetu la locul de alegere și de unirea patriōtilorū Serbi într'unu programu comunu, care sa le servēca de îndreptariū la dieț'a din Pest'a. Comitētulu se aduna la ședințā cea d'antāiu— dara din partea dregatorieci au fostū imprasciatu. Din adunările cele cu sutele ale Magiarilorū, cari s'a tinutu parte spre a discutā lucruri tinetōre de dietā, parte privitōre la politica, nici un'a n'au fostū jignita cu atâtū mai puținū imprasciatā. Comitētulu nostru disolvatu au apelatu la Tavernicu. Eri (în 25 Oct. st. n. Red.) au sositū dela locuințā țierei rezoluțiunea acestui gravaminu. Capitanulu cetāției Stojanovic, — acel'a carele au fostū imprasciatu mai înainte comitetulu, — au adunatu acum membrii comitetului. Din 15 s'a adunatu numai 5. Acestor'a li s'a spusu: ca este ertatu sa esiste unu comitetu de alegere, însă nū e iertatu sa pōrte caracteru de reunune publica (!!) nice sa tina ședinție publice (!!) și nici sa si estinda cerculu de activitate preste limitele Neoplantei. În ședințā cea d'antāiu acum încuviințiatā oficialu, au proiectatu comitetulu o lista de candidati cari se recomanda în cele 11 cercuri de alegere serbesci.“

Varietăți și noutăți de di.

Aflāmu dintr'unu diariu eclesiasticu din Prussi'a, ca

in Parisu se afla preste 1,400, adeca, preste un'a mia patru sute de preoti (apuseni) degradati cari s'a adunatu acolo din Francia intréga si se ocupa cu feliu de feliu de lucruri, si servituri; asiá s. e. unii suntu visitei (cocisi-Kutscher), alii suntu conductorii la omnibuse, alii suntu carsimari, si iaresi alii suntu ferestari umblatori, unii se aplica in totu felialu de pravalii si fabrici."

(De cum-va scirea acést'a aru fi adevérata, atunci avem cuventu a dice, ca ierarchi'a apuséna din Francia da ansa de a o potea invinú, ca dens'a numai pedepse se prepreotii sei escesivi, dar nu ingrijesce si de indreptarea lor; si dieu si un'a si alt'a se tine strinsu de chiamarea unei ierarchii bisericesci. Noue ne-arú veni mirare unu astfelu de lucru, pentru-ca seimu ca si acea biserica tine sacramentulu preotiei de unu caracteru indelibilu, si dupa doctrin'a acést'a, sacramentulu trebuie sa se sustina inviolabilu in persón'a morala si atunci, candu persón'a fisica, indiestrata cu acestu sacramentu de caracteru indelibilu se supune vre-unei pedepse pñtru vre-o fapta nemorala. Red.)

Din Arad ure „Concordi'a“ o scire telegrafica despre unu concertu ce lu dedú Dsiór'a Elis'a Circ'a acelo in 31 Octobre n. In aceeasi depesia se spune ca avea sa mai dea altulu totu in Aradu in Dominec'a din 5 Novembre.

— Pentru a. 1866 se va incepe recrutarea in 12 Martiu. Numerulu recrutiloru va fi 85,000. Citimu in mai multe diuarie, ca taxa de eliberare s'a scadiutu dela 1200 fl. la 1000 f. v. a.

— Espositiune de póme si legumi au fostu in sal'a otelului „Corón'a ungrésca“ in Sabiu in 3 Novembre c. c. Feliurile si sórtele de póme au fostu bine reprezentate. La espositiune au concursu afara de Sabiani si alii de prin pregiuru si putini si din departare. Din departare au fostu reprezentata Sicic'a mare Orestia si prin mijlocirea dlui secretariu jud. Fuchs si Güns din Ungari'a. — Alalta eri s'a deschisu a dóu'a espositiune, carea tine pâna inclusiv astadi si se va incheia cu sortirea sorteloru espuse de póme si legumi.

— Candidatulu cercului alegatoriu de Tinc'a in comit. Bihariei, D. E m a n n i l u G o z s d u, au plecatu Joi dimine'ti'a câtra Oradea-mare, de unde sâmbeta va plecá mai departe si va petrece vre-o dóue trei zile in mijloculu alegatoriloru sei, câror'a, infatisiendu-se in persóna, li va descoperi totodata credinti'a sea politica. Credemu ca alegatorii români voru imbrátisá cu caldura pre candidatulu lor si se voru insirá toti cu totii sub flamur'a barbatului care in cas'a boierésca a dietei din 1861. dede viu'a dovéda despre rarele sele insusfri intielessuali, de altmintrea inca cunoscuté in tóta tiér'a, si despre sentiemintele sele inflacurate pentru sânt'a cauza a natiunei nóstre. Sperámu ca si fratii alegatori magiari inca lu voru primi cu bucuria, cu increderea si stim'a detorata unui zelosu soperatoriu alu drepturiloru publice ale tierei si a poporulu in genere.

Principatele române unite.

Dupa scirile mai nóue e de a se indreptá ca dl. I. G. Florescu e vicepresedinte alu consiliulu de statu in loculu Dlu Boierescu, carele si-a datu dimissiunea si dupa „Reforma“ a intratu in coalitiune. — Eppiloru latini din Romani'a, prin decretu downescu li s'a datu dreptulu de a folosi in oficióse, post'a si telegrafulu gratis. — Agentulu dela curtea Principe-lui Serbiei, Calimachi s'a denumitu ministru de esterne.

„Actualitatea“ diuariulu despre ecarele in putine cuvinte amintiserámu in unulu din nrú acestei foi, este dejá demultu suprimata. In loculu ei au aparutu acum „Cugetarea“. Pâna nu vomu vedé ca prinde séu nu prinde rádaci ni nu vorbimu despre dens'a, caei altmintrea amu puté-o deochiá. O mica observare cugetámu a ne puté face si adeca, ca erá cu multu mai intieptiesce candu editorii venea mai de multu la ide'a ast'a frumósa si salutara in tóte intreprinderile omenesci.

Insemnarea

despre sum'a baniloru adunati din bunavointia dela binesim'titorii crestini gr. or. din dieces'a Caransebesiulu pentru castigarea odóreloru episcopesci ale noului Episcopu.

Din comun'a Ciacovei:

Georgiu Popoviciu capelanu 1 f. Nicolau Nicolaeviciu invetiat. de a dóu'a clasa 1 f. Nicolau Micu invetiatoriu de intai'a clasa 1 f. Iliá Ioanoviciu caltiunariu 1 f. Ioann Ardeleanu caltiunariu 1 f. Dimitrie Udunu economu 1 f. Nicolau Mustetiu econ. 1 f. Nicolau Olariu econ. 1 f. Dimitrie Tukul'a econ. 1 f. Simeonu Tomasu persecutoru 1 f. Gavriilu Tiaranu econ. 1 f. Petru Fiatu econ. 1 f. Nicolau Rusu econ. 80 xr. Iliá Ciorogariu econ. 50 xr. Ios. Davidu econ. 50 xr. Ioann Tuc'a econ. 50 xr. Georgiu Dulgeriu econ. 50 xr. Iov'a Istvanu e-

Redactoru respundiatoriu Nicolau Cristea.

con. 40 xr. Ioann Obagianu econ. 50 xr. Ioann Pascu pleiesiu 30 xr. Sofroniu Popoviciu cojocariu 30 xr. Moise Ivanu olariu 20 xr. Cost'a Lupsoru econ. 20 xr.

Din comun'a Calnicu:

Ioann Popescu invetiatoriu 2 f. Flore Popeanu notariu 2 f. Dimitrie Perianu Preotu 1 f. Traila Mart'a primariu 2 f. Ioann Vucu juratu 1 f. Ianos Franz 1 f. Martinu Betinéga 1 f. Mendru Ienciu 1 f. Zach. Capetianu Parochu 1 f. Alexie Capetianu Preotu 1 f. Dela mai multi cate 5—10 xr. 2 f. 75 xr. Din cas'a comunala 20 f. 25 xr. Miutiu Rosu 1 f. Cost'a Lupiti'a 1 f. Ianosiu Latico 1 f. Costea Lupsu'a 1 f.

Summ'a 40 f. v. a.

Continuarea colectei in Protopopiatulu Lugosiulu pe sé-m'a fondulu instructu alu Episcopu din Caransebesiu:

Sum'a face 122 f. 64 xr. val. austr. si fiindca angustimea colóneloru Telegrafulu romanu nu va iertá publicarea numeloru daruitoriloru de sume mai merunte; pentru aceea espunemu aci numai pe unii daruitori cu sume mai insemnate, si adeca Dlu Ioanne de Fauru Vicecomite primariu 30 f.— D. Georgiu de Ioanoviciu proprietariu in Valea mare si Dulau 40 f.— Iuliu Petricu vicanotariu comit. 10 f.— Ioanne Vancea Archiv. 5 f.— Simeonu Avramescu Adm. par. in Furlugu 2 f.— Comun'a bisericesca din Zgribesci 5 f.— s. c. a.

Nr. 49—3 Publicare de Concursu.

Pentru urmatórele statii invatiatoresci din Comitatulu Carasiu, Districtulu Protopresviterescu Fâgetu care au devenitu vacante, anume:

1) Temerstu, cu acést'a statii suntu impreunate urmatórele emolumente anuale: 147 fl. v. a. 24. cubule de grâu; 24 cub. de porumbu; 100 ponti de sare; 100 ponti de lardu; 15 ponti de lumini; 10 orgii de lemne si cortelu liberu.

2) Rumínestu, de acést'a statii e legatu unu salariu anuale de 120 fl. v. a. 20 cub. de grâu; 20 cub. de cucuruzu; 100 ponti de sare; 100 ponti de clissa; 15 ponti de lumini; 10 orgii de lemne si cortelu liberu cu grádina.

3) Pogánestu, la acést'a statii suntu impreunate urmatórele emolumente: 63 fl. v. a. 1 jugeru de pamentu; 10 cub. de grâu; 20 cub. de cucuruzu; 50 ponti de sare; 100 ponti de lardu; 12 1/2 ponti de lumini; 8 orgii de lemne si cortelu liberu cu grádina.

4) Povergin'a, cu acést'a statii suntu impreunate urmatórele emolumente anuale: 42 f. v. a. 3 jugere de livada; 1/2 jugeru grádina; 8 cub. de grâu; 16 cub. de cucuruzu; 50 ponti de sare; 50 ponti de clissa; 12 1/2 ponti de lumini; 8 orgii de lemne si cortelu liberu.

5) Nemesestu, cu acést'a statii e legatu unu salariu anuale de 35 f. v. a. 8 cub. de grâu 14 cub. de cucuruzu; 50 ponti de sare; 50 ponti de clissa; 10 ponti de lumini; 8 orgii de lemne si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupá vreun'a din posturile acestea suntu avisati, cá recursele sele providiute cu estrassulu de botezu, cu adevérntia despre sciintiele absolute, despre servitiulu de pâna aci si despre portarea sea morala si politica adresate câtra venerabilulu Consistoriu Caransebesianu, ale transpune la subscrissulu scaunu Protopopescu, in restempu de patru septemáni dela intái'a publicare a concursulu acestui'a in fói'a de fatia.

Dela Scaunulu Protopopescu gr. or. alu Fâgetului.

Fâgetu in 10 Oct. 1865.

A t a n a s i u I o a n o v i c i u, Protopopu gr. or.

Nr. 50—1 Citatiune edictala.

Ioann Mateiu, din Brasiovu, de legea gr. or., care de optu ani si mai bine a parasitu cu necredintiá pe legiuit'a sea sotia Marin'a Bucuru Stinge, totu din Brasiovu si de legea gr. or., prin acést'a se sorocesce, cá, dela dat'a de josu in terminu de unu anu si un'a di, sa se infatisieze inaintea Scaunulu Protopopescu, l. alu Brasiovulu, cáci la din contra se va dá hotárire la acti'a sotiei lui si in lipsa-i.

Brasiovu 25 Octobre 1865.

I o s i f u B a r a c u, Protopopu.

Nr. 28—4

De Limbriku Kordelatu (Verne solitario)

Vindecá fără durere si pericolú in 2 ore Dr. Bloch in Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslusiri se dáu prin scrisori francate. — Medicamente ku modulú întrebuintárilor se trimite ku postá.

Corespondinti'a „Tel. Rom.“

Dlu A. I. in F, corespondinti'a au sositu prea tardiu, dispuneti!

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.